dosar nr.2-24035483-05-2a-20062024 Judecătoria Cahul, judecător I.Gorlenco

D E C I Z I E

05 iunie 2025 mun.Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud sediul Cahul
în componența:
președintele completului Vitalie Movilă
judecătorii Serghei Pilipenco, Evgheni Bancov
cu grefierul Anastasia Uzun
cu participarea: reprezentantului apelantului Inspectoratul General al Poliției –Marina Bîrlea,

a judecat în ședință publică, în ordine de apel, cauza civilă la acțiunea reclamantei Soldatchina Tatiana împotriva pârâtului Inspectoratul General al Poliției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral în urma acțiunilor ilicite ale agentului constatator, la apelurile declarate de pârâtul Inspectoratul General al Poliției și de intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024 -

C O N S T A T Ă :

Circumstanțelor de fapt:

1. La 01 aprilie 2024, Soldatchina Tatiana prin intermediul avocatului Maxim Todorov a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Inspectoratul General al Poliției, prin care pretinde repararea prejudiciului material cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională în sumă de 1.000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 10.000 lei.

În fapt reclamanta a motivat pretențiile că, la 08 octombrie 2022 dânsa a fost sancționată contravențional prin procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare din 08 octombrie 2022, în temeiul art.236 alin.(1) Cod contravențional, conform indiciilor: depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum de la 10 la 20 km/oră, care se sancționează cu amendă de la 12 la 18 unități convenționale cu aplicarea a 3 puncte de penalizare.

În motivarea procesului-verbal cu privire la contravenție din 08.10.2022, agentul constatator a indicat precum că Soldatchina Tatiana, la 08 octombrie 2022, ora 13:56, conducând mijlocul de transport de model ”Nissan Micra” cu n/î *****, a comis următoarea faptă: ,,depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum de la 10 la 20 km/oră, prevăzută în pct.47.1 (a) al Regulamentului Circulației Rutiere, ce se sancționează în conformitate cu prevederile art.236 alin.(1) Cod Contravențional”. Circumstanțele faptice ale cauzei au fost calificate de către agentul constatator conform art.236 alin.(1) Cod contravențional, fiindu-i stabilită pedeapsa 12 unități convenționale amendă (600 lei) și 3 puncte de penalizare.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 05 mai 2023 s-a admis contestația reclamantei împotriva deciziei de sancționare seria/nr.MAI05 649312 din 08.10.2022, încheiată de către agentul constatator Simcov Alexandru din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică al IGP, în cauza contravențională prevăzute de art.236 alin.(1) din Codul contravențional. S-a anulat decizia de sancționare seria/nr. MAI05 649312 din 08.10.2022 încheiată de agentul constatator Simcov Alexandru, prin care Soldatchina Tatiana a fost sancționată pentru comiterea contravenției prevăzute de art.236 alin.(1) din Codul contravențional cu amendă în mărime de 12 unități convenționale, ceea ce constituie 600 lei. S-a încetat procesul contravențional în cauza contravențională din lipsa în acțiunile reclamantei a faptului contravenției. Hotărârea în cauză a devenit definitivă la 23 mai 2023.

Face trimitere reclamanta la prevederile art.53 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanțele judecătorești.

Indică că potrivit art.1 al Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, Prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești, iar la art.1 prevede următoarele: ,,acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni)".

Adaugă că, potrivit art.13 alin.(1) din Legea nr.1545 din 25.02.1998, „*prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe*" iar art.383 alin.(2) Cod contravențional stabilește: „*Victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor cînd nu există divergențe asupra întinderii acestora*".

Potrivit art.2036 Cod civil, „*în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri*. (2) *Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial*. (3) *Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului faptei ilicite în cazul în care*

prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege".

La examinarea cauzei contravenționale reclamanta a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 1.000 lei, achitate avocatului Todorov Maxim, fiind nevoită să încheie un contract de asistență juridică cu un avocat pentru a-și demonstra nevinovăția.

Cert este faptul că, la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, agentul constatator a manifestat neglijență şi nu a dat dovadă de prudența necesară, nefiind examinate toate circumstanțele cauzei, or, anume de sarcina acestuia ține examinarea minuțioasă şi determinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înainte de a imputa persoanei comiterea unei contravenții. Caracterul absolut ilegal și neîntemeiat al procesului-verbal cu privire la contravenție și a decizie de sancționare a fost stabilit de către Judecătoria Chișinău sediul Buiucani în hotărârea din 05 mai 2023, care în mod expres a indicat că agentul constatator nu a prezentat probe suficiente pentru a demonstra vinovăția Tatianei Soldatchina; că nu s-a făcut dovada veridicității situației de fapt reținută de către agentul constatator, astfel încât în favoarea contestatarului acționează principiul "in dubio pro reo"; și că ,la materialele cauzei nu este anexat nici o probă ce ar confirma vinovăția.

Invocă că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. Reieșind din cele relatate anterior, gravitatea suferințelor morale, disconfortul psiho-emoţional, starea de stres, nervozitate cauzate reclamantei prin acțiunea ilicită de întocmire a procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare în temeiul art.236 alin.(1) Cod contravențional, consideră că suma de 10.000 lei va fi una echitabilă şi îndeajuns în vederea atenuării suferințelor morale pricinuite.

Soluția instanței de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Soldatchina Tatiana prin intermediul avocatului Todorov Maxim către Inspectoratul General al Poliției, intervenienți accesorii Simcov Alexandru, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție şi cheltuieli de judecată. S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul Tatianei Soldatchina prejudiciul material în mărime de 1.000 lei, suportat în legătură cu asistența juridică la examinarea contestației, prejudiciul moral în mărime de 1.000 lei, și cheltuieli de judecată legate cu asistenţa juridică în mărime de 1.500 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea și argumentele cererilor de apel:

3. La 17 mai 2024 *Inspectoratul General al Poliției* a depus cerere de apel, potrivit căruia solicită casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024 și pronunțarea unei decizii, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de

Soldatchina Tatiana către Inspectoratul General al Poliției să fie respinsă ca neîntemeiată.

În argumentarea cererii de apel pârâtul IGP a invocat următoarele motive. Instanța de judecată constată existența dreptului persoanei în privința căreia a fost inițiat un proces contravențional de a cere şi primi despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate și soluționeze cauza contravențională, însă nu a constatat când şi în ce circumstanțe apare acest drept. Apariția dreptului este condiționată de un anumit eveniment, situație şi respectiv existența lui are o anumită durată. Prin urmare, dreptul de a solicita despăgubirea pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să soluționeze cauza contravențională poate fi exercitat în interiorul procedurii contravenționale.

Deși intimata/reclamanta avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului material în cadrul procesului contravențional, aceasta nu au făcut-o. Prin urmare, potrivit prevederilor art.2006 alin.(3) Cod civil, obligația de reparare nu se naște în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenție ori din culpă gravă să înlăture prejudiciul prin mijloace legale. Respectiv, în situația în care intimata/reclamanta nu a beneficiat de aceste drepturi în cadrul procesului contravențional, aceste prevederi deja nu mai sunt aplicabile reclamantei în cadrul unui proces civil, fapt care nu poate fi imputat autorităților publice.

Prima instanță urma să studieze amănunțit motivele şi temeiurile indicate în hotărârea emisă în cauza contravențională şi să ajungă la concluzia: care acțiuni/inacțiuni ale agentului constatator în cadrul procesului contravențional sunt ilicite şi respectiv există şi dreptul reclamantei de a solicita anumite despăgubiri.

Instanța de fond a concluzionat în mod generalizat că, prin emiterea procesului-verbal cu privire la contravenție ar fi fost încălcate drepturile intimatei şi ultima ar fi suportat anumite cheltuieli de reprezentare, cheltuieli care nu au fost argumentate în nici un mod.

Instanța de fond în nici un mod nu a argumentat faptul că, potrivit art.53 alin.(2) a Constituției, Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanțele judecătorești. Prin urmare, instanța de judecată, a emis o hotărâre bazându-se pe presupuneri şi nemotivând care prevedere legală a fost aplicată, ceea ce este o nerespectare a prevederilor legale, ori justiția urmează a fi efectuată în strictă conformitate cu prevederile legale, fără a se expune asupra perfecțiunii unui act legislativ sau bazându-se pe presupuneri legate de o posibilă condamnare a statului la CtEDO.

Deși instanța de fond urma să constate existenta acțiunilor/inacțiunilor ilicite ale agentului constatator, din motivarea hotărârii şi din hotărârea emisă în cauza contravențională nu se constată care ar fi acele acțiuni/inacțiuni ilicite ale agentului constatator.

Acțiunile agentului constatator nu au purtat caracter ilegal, acesta exercitându-şi atribuțiile conform competenței şi în limitele prevederilor legale, inițiind cauza contravențională şi a întreprins acțiunile de acumulare şi examinare a materialelor, astfel

că prin actele judecătorești nu s-a constatat nevinovăția persoanei, prin urmare nu poate fi învinovățit agentul constatator.

Agentul constatator este împuternicit cu atribuții de constatare a contravenției şi/sau de sancționare (art.358 alin.(2) Cod contravențional). În ipoteza în care ar fi fost cauzat un anumit prejudiciu, acesta urmează a fi încasat de la agentul constatator, şi în nici un caz pârâtul Inspectoratul General al Poliției.

Solicitarea de recuperare a prejudiciului material în cadrul unei acțiuni civile separate, prejudicii compuse din cheltuielile de asistență juridică pretins a fi suportate la examinarea cauzei contravenționale, sunt contrare şi prevederilor imperative ale art.63 alin.(5) a Legii nr.1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură, iar instanța de fond în nici un mod nu a dat apreciere faptului, că a fost solicitată încasarea sumei de 1.000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistenta juridică pentru reprezentarea intereselor în cadrul examinării contestației împotriva proceselor-verbale cu privire la contravenție.

După cum s-a constatat procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința reclamantei/intimatei Soldatchina Tatiana nu au avut un caracter definitiv de executare şi nu a fost supus executării silite. Prin urmare, de la Soldatchina Tatiana nu a fost percepută amenda stabilită. Respectiv, reclamanta având acces liber la justiție şi realizându-şi dreptul ei la un recurs efectiv, a obținut o satisfacție echitabilă prin anularea procesului-verbal cu privire la contravenție şi încetarea procesului, fiindu-i restabilite drepturile.

Cazurile în care intervine răspunderea patrimonială a statului pentru erorile organelor de drept sunt enumerate expres şi exhaustiv în art.3 alin.(1) al Legii nr.l545-XIII, însă art.6 al aceleiași Legi prevede momentul apariției dreptului la repararea prejudiciului. Prima instanță nu a reținut articolele indicate, şi că pretențiile reclamantei nu se încadrează în niciunul din cazurile enumerate în Legea nr.1545/1998. Pentru alte situații distincte de cele indicate în art.3 din Legea nr.1545 nu este aplicabilă. Deci, statul va repara prejudiciul cauzat de către organele sus-menționate doar în cazuri expres prevăzute de lege. Este inadmisibilă acordarea accidentală şi în cazurile neprevăzute de lege a unor sume din bugetul de stat.

Soldatchina Tatiana nu a prezentat probe care să certifice suferințele fizice şi psihice, sau că a avut de suferit pe plan social, profesional şi familial, şi care i-ar fi afectat viața normală, liniștită şi fericită la acel moment. Curtea Europeană în jurisprudența ei constantă a precizat că scopul sumelor stabilite cu titlu de satisfacție echitabilă este exclusiv acela de a-i acorda reclamantului o reparație pentru prejudiciul pe care acesta l-a suferit, ce constituie o consecință a încălcării constatate (Selcuk şi Asker vs. Turcia, §106).

În ședința de judecată la fel s-a constatat că, reclamanta nu a fost supusă în perioada derulării procesului contravențional unor acțiuni care să-i limiteze în mod brutal şi abuziv drepturile garantate de Constituție şi CtEDO.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată, reclamanta/intimata nu a motivat absolut deloc suma cheltuielilor suportate.

În cauza civilă Chersac Valeriu împotriva Inspectoratului National de Patrulare, Inspectoratul General al Poliției, Ministerul Justiției şi alții cu privire la încasarea

prejudiciului material, instanța de recurs obiectiv a reținut că anularea procesului cu privire la contravenție întocmit în privința reclamantului nu constituie temei de a solicita repararea despăgubirilor din bugetul de stat prin prisma Legii nr.1545 din 25.02.1998.

Conform art.96 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții, care a avut câștig de cauză, cheltuielile de asistență juridică acordată de avocați, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea şi complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție (Manole şi alții c.Moldovei 13/07/2010, § 11). Pe de altă parte, dacă cauza este repetitivă şi există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate, CtEDO a acordat o compensație mai mică pentru asistența juridică (Oprea c.Moldovei, 21/12/2010, § 55).

Astfel, atunci când judecătorul soluționează o asemenea cauză, trebuie să rețină că soluția pe care o va oferi justițiabililor va fi apreciată atât la nivel de caz, cât şi de sistem. La nivel de caz, judecătorul va avea sarcina să ofere părților litigante o percepție de justiție nu doar prin prisma sumei acordate sau neacordate, ci şi a motivării ei care ar arăta luarea în calcul a fiecărei circumstanțe invocate de către fiecare parte.

Dând o evaluare complexă a probelor şi circumstanțelor din materialele dosarului în raport cu prevederile legale enunțate, Inspectoratul General al Poliției consideră că reclamanta/intimata în speță nu a probat şi nici nu a prezentat argumente convingătoare privind cauzarea unui prejudiciu moral şi material.

4. La 03 iunie 2024 *Ministerul Finanțelor* a depus cerere de apel, potrivit căreia solicită casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a pretențiilor reclamantului față de bugetul de stat.

În argumentarea cererii de apel sunt invocate următoarele motive precum că, prima instanță nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, sau circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei pe care prima instanță le-a considerat constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente, fapt care a condus la soluționarea greșită a cauzei.

Prin prisma art.2007 din Codul civil şi art.6 şi art.10 din Legea nr.1545/1998, legiuitorul a stabilit că se repară prejudiciul suportat în cauzele contravenționale doar în cazul aplicării ilegale, în calitate de sancţiune contravențională, a arestului sau a muncii neremunerate în folosul comunității, fapt care nu a avut loc în prezenta cauză.

Anularea deciziei agentului constatator nu constituie temei de a solicita repararea prejudiciului cauzat, iar încasarea prejudiciului în cazuri contravenționale are loc doar la aplicarea ilegală, în calitate de sancţiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității şi adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice.

Poziția părților expusă în referință:

5. La 16 octombrie 2024 *Ministerul Justiției* a depus referință la cererea de apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În argumentarea referinței sunt invocate motive precum că, pentru angajarea răspunderii Statului în urma prejudiciului cauzat prin pretinsele acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței judecătorești, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența dreptului reclamantului de a solicita repararea prejudiciului. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului. Reclamanta nu posedă dreptul prin prisma Legii nr.1545 să solicite despăgubiri pecuniare în condițiile în care nu se regăsește în una din situațiile prevăzute de art.art.3 și 6 din Legea nr.1545.

Pentru aplicarea Legii nr.1545, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art.6 – dreptul la repararea prejudiciului cât și art.3 – cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.

Întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însuși pornirea procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenit, reprezintă niște măsuri procesuale care nu încalcă în esență drepturile persoanei și nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive și dacă nu dăunează iremediabil drepturilor persoanei în privința căreia se întocmește proces-verbal cu privire la contravenție.

Dreptul persoanelor la recuperare a prejudiciului survine numai în cazul și perioada procesului contravențional, iar procesul contravențional a fost finalizat, fapt demonstrat prin hotărârile emise pe cauza contravențională. Respectiv, deși reclamanta în cadrul examinării cauzei contravenționale avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului în cadrul procesului contravențional, din motive necunoscute nu a făcut-o.

Legiuitorul a stabilit că se repară prejudiciu suportat în cauzele contravenționale doar în cazul aplicării ilegale în calitate de sancțiune contravențională a arestului sau a muncii neremunerate în folosul comunității, fapt care nu a avut loc în prezenta cauză.

6. La 24 octombrie 2024 *avocatul Maxim Todorov* a depus referință la cererea de apel, în interesele *intimatei Soldatchina Tatiana,* potrivit căruia se solicită: respingerea cererilor de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024.

În argumentarea referinței sunt invocate motive precum că, cererile de apel sunt neîntemeiate. Așa cum a constatat just şi instanța de fond, cadrul legal enunțat mai sus confirmă că Soldatchina Tatiana dispune de dreptul subiectiv la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere contravențională în condițiile în care în privința acesteia a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție, prin care a fost sancționată ilicit cu amendă contravențională. În circumstanțele date apare obligația de compensare a prejudiciului cauzat prin acțiunile agentului constatator, obligație care este pusă în seama organului din care face parte agentul constatator, conform art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998.

Mai mult ca atât, în concordanță cu art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998, hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 05 mai 2023, prin care a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție, reprezintă acea premisă faptică şi legală în temeiul căreia reclamanta este îndreptățită să solicite repararea prejudiciilor materiale şi morale
cauzate de agentul constatator din cadrul Inspectoratului General al Poliției, din contul bugetului instituției date, în condițiile enunțate la art.7 şi art.11 din Legea nr.1545/1998.

Din dispozițiile art.384 alin.(3^1) coroborat cu alin.(2) lit.u) Cod contravențional, se desprinde că dreptul persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional de a solicita despăgubiri survine doar în ipoteza în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Just a reținut instanța de fond că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 05 mai 2023, constatările denotă caracterul ilicit al acțiunilor agentului constatator, în sensul art.2 din Legea nr.1545/1998, or acțiuni ilicite sunt definite ca fiind acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nemotivat nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată.

Termenele de declarare a apelurilor:

7. Conform art.362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Din actele cauzei se constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central a fost pronunțată public la data 16 mai 2024. Apelul declarat de Inspectoratul General de Poliție a fost înregistrat la 17 mai 2024, ulterior la data de 12 iunie 2024 a parvenit și apelul motivat. Apelul declarat de Ministerul Finanțelor a fost înregistrat la 03 iunie 2024. Prin urmare se constată că, apelurile sunt depuse în termen.

Procedura de citare a părților a fost legal executată:

8. În ședința instanței de apel nu s-au prezentat reprezentanții intervenienților accesorii Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției și Simcov Alexandru, fiind legal citați fapt confirmat prin avize de recepție, precum și intimata Soldatchina Tatiana cu reprezentantul-avocat Maxim Todorov, ultimul a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Conform art.379 alin.(2) Cod de procedură civilă, *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.*

Fiind în prezența datelor cu privire la citarea legală a Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Simcov Alexandru, Soldatchina Tatiana și avocatului Maxim Todorov, Completul de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Argumentele părților în instanța de apel:

9. În cadrul ședinței instanței de apel, reprezentantul apelantului Inspectoratul General de Poliție, Bîrlea Marina, a pledat pentru admiterea propriului apel, casarea totală a hotărârii pe rațiunile înserate în partea motivatorie a cererii de apel. Totodată susține cererea de apel declarată de Ministerul Finanțelor, cu admiterea acestuia.

Aprecierea instanței de apel:

10. Ascultând poziția apelantului, verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele și criticile relatate în cererile de apel și în ședința de judecată, respectând limitele judecării apelului inserate la art.373 Cod de procedură civilă, cu respectarea principiului disponibilității părților de a dovedi circumstanțele pe care le invocă drept temei a obiecțiilor sale (art.118 Cod de procedură civilă), Completul de judecată conclude asupra necesității admiterii apelurilor declarate de pârâtul Inspectoratul General al Poliției și de intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor, cu modificarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024 prin micșorarea sumei adjudecate Tatianei Soldatchina cu titlu de prejudiciu moral de la 1.000 lei la 300 lei, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită și să modifice hotărârea primei instanței.*

Potrivit art.373 alin.(1),(2),(5) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Completul de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare *(Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei civile, a hotărât în favoarea admiterii parțiale a acțiunii și încasării de la Bugetul de stat în beneficiul Tatianei Soldatchina suma de 1.000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată, suma de 1.000 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată, și suma de 1.500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate cu asistență juridică.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, Completul de judecată consideră că prima instanță corect a stabilit circumstanțele faptice ale litigiului, a apreciat probele conform prevederilor art.130 Cod de procedură civilă, și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, cu respectarea normelor de drept material și procesual, însă la stabilirea cuantumului prejudiciului moral solicitat de Tatiana Soldatchina, instanța de judecată nu a ținut cont de prevederile normelor de drept material aplicabile, fapt ce

determină încasarea unui cuantum mai mic decât cel stabilit de prima instanță, reieșind din următoarele raționamente.

În conformitate cu prevederile art.19 alin.(1)-(3) Cod civil, *în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).* (3) *Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).*

Potrivit art.1 a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.*

În sensul prezentei Legi și anume a art.2, se definesc următoarele noțiuni: *acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni)*.

Articolul 3 alin.(1),(2) al aceleiași Legi prevede că, *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare*. (2) *Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa*

persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești.

Prevederile art.(5) alin.(1),(2) din Legea enunțată statuează că, *cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției; cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului*.

Art.6 lit.a),b),c) din Legea nr.1545 din 25.02.1998 indică că, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.*

În conformitate cu art.10 al Legii nr.1545 din 25.02.1998, *dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6*.

Iar, art.11 alin.(1)-(3) din Legea menționată supra prevede că, *mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.*

11. Probatoriul cauzei denotă faptul că, la data de 08 octombrie 2022, agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică al IGP, Simcov Alexandru, a emis în privința lui Soldatchina Tatiana, decizia de sancționare seria/nr. MAI05 649312, prin care aceasta a fost sancționată în baza art. 236 alin.(1) din Cod contravențional cu amendă în mărime de 12 unități convenționale, ceea ce constituie 600 lei, fiind reținut în sarcina acesteia că, la 08 octombrie 2022, ora 13:56, în or.Cahul,

str.I.Spirin, conducând automobilul de model ,,Nissan Micra” cu n/î KWV 890, a depășit viteza de circulație stabilită pe sectorul de drum respectiv de la 10 la 20 km/h, prevăzută în pct.47.1 (a) al Regulamentului circulației rutiere.

La data de 17 octombrie 2022 Soldatchina Tatiana a depus contestație împotriva deciziei de sancționare seria/nr.MAI05649312 din 08 octombrie 2022, și prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 05 mai 2023 a fost admisă contestația depusă de Soldatchina Tatiana, anulată decizia de sancționare seria/nr.MAI05 649312 din 08 octombrie 2022 emisă de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică al IGP, Simcov Alexandru, prin care Soldatchina Tatiana a fost sancționată pentru comiterea contravenției prevăzută de art.236 alin.(1) Cod contravențional cu amendă în mărime de 12 unități convenționale, ceea ce constituie 600 lei; iar procesul contravențional în cauza de învinuire a lui Soldatchina Tatiana în comiterea contravenției prevăzută de art.236 alin.(1) Cod contravențional a fost încetat din lipsa în acțiunile acesteia a faptului contravenției. Hotărârea în cauză a devenit definitivă la data de 23 mai 2023 (f.d.6,7).

Reieșind din cele reliefate supra, în temeiul Legii nr.1545 din 25.02.1998, la 01.04.2022 Tatiana Soldatchina prin intermediul avocatului Maxim Todorov s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată către Inspectoratul General al Poliției, prin care solicită repararea prejudiciului material în sumă de 1.000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 10.000 lei cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională (f.d.4-6).

În temeiul art.20 alin.(1),(2) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie*.

În conformitate cu art.53 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Completul de judecată consideră că, speței sunt aplicabile în primul rând prevederile Codului contravențional ca temei de despăgubire pentru acțiuni ilicite al agentului constatator.

Astfel, potrivit art.384 alin.(2) lit.u), alin.(3^1) Cod contravențional, *persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul: să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională*. (3^1) *Dreptul prevăzut la alin.(2) lit.u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor sau al inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.*

12. Cât privește încasarea prejudiciului material în sumă de 1.000 lei în beneficiul Tatianei Soldatchina.

Conform art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998, *repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)- g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.*

Art.7 lit.e) din Legea nr.1545/1998 prevede că, *în cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică. Iar art.3 alin.(2) din aceeași lege stabilește că prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești*.

Potrivit bonului de plată Seria DAA nr.45350400 din 25 aprilie 2023, Soldatchina Tatiana a achitat avocatului pentru servicii juridice prestate în cadrul procesului contravențional, suma de 1.000 lei (f.d.58).

Reieșind din normele precitate raportate la situația din speță, Completul de judecată constată justă poziția instanței de fond, precum că Soldatchina Tatiana a prezentat probe care justifică suportarea cheltuielilor de asistență juridică la examinarea cauzei contravenționale și respectiv este necesar a încasa prejudiciul material în sumă de 1.000 lei.

13. Cât privește încasarea prejudiciului moral în sumă de 1.000 lei în beneficiul Tatianei Soldatchina, instanța de apel consideră justă poziția instanței de fond precum că, ultima a suferit în urma atragerii la răspundere contravențională, însă Completul de judecată este rezervat asupra cuantumului despăgubirilor morale adjudecate de prima instanță în mărime de 1.000 lei, pe care îl consideră exagerat de mare și inechitabil.

Potrivit art.2036 alin.(1),(2) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.* (2) *Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.*

În temeiul art.2037 alin.(1),(2) Cod civil*, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.* (2) *Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.*

Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu următoarele criterii: miza pentru reclamant, comportamentul părților, buna/reaua credință, durata, etc. şi se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității, şi suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. Sarcina

probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului şi se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces şi excluzându-se pretenții excesive şi vădit exagerate.

Sunt relevante la stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru prejudiciul moral cauzele CEDO: Cristina Boicenco c. Moldovei (hot. din 27.09.2011 deținerea ilegală la sediul comisariatului de poliție 6 zile, ordonanța de nepărăsire a țării; ulterior achitată), Ganea c. Moldovei (hotărârea din 17.05.2011 detenție de trei zile, cu încetarea ulterioară procedurii din lipsa probelor).

Prejudiciul moral constă în efectul negativ suferit ca urmare a faptei ilicite a organului de urmărire penală, prin care s-a adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale.

Astfel, daunele morale pot fi acordate în ipoteza în care se încalcă valorile ocrotite de legea fundamentală privind demnitatea, onorare, și alte valori sociale.

Pe de altă parte, deși este real că stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral presupune o anumită aproximare, instanța trebuie să aibă criteriile de apreciere precum: consecințele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic și emoțional, importanța valorilor morale lezate, măsura în care acestea au fost afectate, etc. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este și criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

Completul de judecată constată că susținerile reclamantei Soldatchina Tatiana în sensul că acțiunile desfășurate în perioada procesului contravențional i-au lezat drepturile și libertățile fundamentale, și că vătămarea acestor drepturi rezidă întru-un prejudiciu moral, sunt corecte, dar în circumstanțele speței ele nu justifică existența unui prejudiciu moral atât de mare precum a reținut instanța ierarhic inferioară.

Astfel, Completul de judecată, consideră necesar a micșora prejudiciul moral cauzat Tatianei Soldatchina de la suma de 1.000 lei până la suma de 300 lei, care va avea efect compensatoriu și nu trebuie să constituie sumă excesivă pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Pentru a decide astfel Completul de judecată reține, că reclamanta Soldatchina Tatiana a fost supusă sancțiunii contravenționale cu amenda doar la nivel decizional, această sancțiune nefiind pusă în executare. Mai mult, reclamantei Soldatchina Tatiana i-a fost asigurat dreptul la apărare prin asistența juridică calificată a unui avocat, care a consiliat-o și asistat-o până la reabilitarea acesteia.

Amploarea suferințelor morale ale reclamantei Soldatchina Tatiana sunt atenuate și prin faptul, că procesul contravențional a fost încetat ca urmare a lipsei faptului contravenției, și față de Soldatchina Tatiana nu au fost aplicate măsuri de constrângere sau măsuri asigurătorii.

Asistența juridică s-a limitat la pregătirea și depunerea contestației, și ulterior nici Soldatchina Tatiana, nici apărătorul ei nu participat la ședințele instanței judecătorești în examinarea contestației.

Respectiv, reieșind din normele legale în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată reține că instanța de judecată nu a stabilit corect suma ce urmează a fi încasată

cu titlu de prejudiciu moral, din care considerente apelurile declarate de Inspectoratul General de Poliție și Ministerului Finanțe urmează a fi admise, cu modificarea hotărârii primei instanțe, prin micșorarea cuantumului despăgubirii prejudiciului moral de la suma 1.000 lei la suma 300 lei.

Completul de judecată apreciază că suma de 300 lei, reprezintă o reparație echitabilă și respectă principiul proporționalității și justul echilibru între valorile lezate și suma acordată.

Despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă şi nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat.

Completul de judecată consideră că suma de 300 lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul şi gravitatea suferințelor psihice suportate de către reclamata Tatiana Soldatchina, în urma acțiunilor ilicite ale agentului constatator.

Deși s-ar părea că este aproape că simbolică despăgubirea acordată, luând în considerație că sancțiunea contravențională ilegal aplicată de agentul constatator promitea să împovăreze reclamanta Soldatchina Tatiana doar în plan material și cu o sumă a amenții comparativ mică în raport cu un salariu mediu lunar pe economie, dar ținându-se cont că această sancțiune nu a fost pusă în executare și reclamanta relativ ușor a obținut câștig de cauză în procedura contravențională, Completul de judecată consideră că suferințele morale ale reclamantei au fost mult atenuate prin acest câștig de cauză în procesul contravențional, recunoscut prin hotărâre judecătorească, și prin urmare, instanța de apel reține că această valoare (300 lei) este de natură a oferi reclamantei satisfacție pentru prejudiciile morale suferite, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate.

Un mecanism similar de analiză, este adoptat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, atunci când stabilește cuantumul despăgubirilor datorate de stat pentru încălcarea unui drept garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului, statuează în echitate, considerând ca fiind întemeiate cererile de acordare a unor despăgubiri bănești pentru prejudiciul moral și fizic suferit pe perioada în cauză.

Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, iar nu a unei satisfacții patrimoniale. De altfel, fiind vorba de prejudicii morale, ele nu pot fi reparate strict prin echivalentul lor în bani, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii.

14. Cât privește încasarea cheltuielilor de judecată legate de asistența juridică în mărime de 1.500 lei în beneficiul Tatianei Soldatchina.

Potrivit prevederilor art.82 din Codul de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei*, conform art.90 lit.g),i)

Cod de procedură civilă, *din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte, cheltuielile de efectuare a expertizei, cheltuieli de asistență juridică*.

Conform art.94 alin.(l) din Codul de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*

Potrivit art.63 alin.(1),(2) din Legea nr.1260/2002 cu privire la avocatură, *munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice iar mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părților şi nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată.*

Astfel Completul de judecată reiterează că, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă. 52. Principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, la fel nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Astfel, Completul de judecată constată justă poziția instanței de fond precum că, potrivit bonului de plată Seria DAA nr.45350464 din 15 mai 2024, Soldatchina Tatiana a achitat pentru servicii juridice, suma de 1.500 lei (f.d.59), respectiv instanța de fond just a constatat că, suma de 1.500 lei a fost achitată pentru serviciile juridice în prezenta cauză civilă constituie ceia ce constituie onorariul avocatului, și este oportun a fi încasat din contul Inspectoratului General al Poliției suma de 1.500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

15. Totodată, Completul de judecată apreciază ca neîntemeiate argumentele apelanților Ministerului Finanțelor și Inspectoratul General al Poliției, precum că prin prisma art.2007 Cod civil, art.6, art.10 din Legea nr.1545/1998, legiuitorul a stabilit că se repară prejudiciul suportat în cauzele contravenționale doar în cazul aplicării ilegale în calitate de sancțiune contravențională a arestului sau a muncii neremunerate în folosul comunității.

Or, art.45 alin.(1) Cod contravențional direct indică că, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție.

Norma în cauză vizează doar prejudiciul cauzat prin însăși faptul contravenției unei victime, dar nu dreptul de a fi despăgubit ca urmare a ilegalității autorităților statului care au instrumentat procesul contravențional.

Este apreciat ca neîntemeiat și argumentul apelanților, precum că reclamanta Soldatchina Tatiana în cadrul examinării cauzei contravenționale avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului material în cadrul procesului contravențional, nu a recurs la acest instrument și aceste prevederi nu mai sunt aplicabile reclamantului în cadrul unui proces civil, fapt neimputabil autorităților publice.

Pe aceleași rațiuni necesită a fi respinse și afirmațiile apelanților, precum că instanța de fond nu a constatat când și în care circumstanțe apare dreptul reclamantei de a cere despăgubiri.

Nu este reținut nici argumentul apelantului Inspectoratul General al Poliției, precum că prejudiciul urmează a fi încasat de la agentul constatator, şi nu de la pârâtul Inspectoratul General al Poliției. Aici instanța de apel notează, că agentul constatator Simcov Alexandr este un salariat și în relațiile cu reclamanta Soldatchina Tatiana a reprezentat autoritatea publică (Statul Republica Moldova), fapt care, în conformitate cu Legea nr.1545/1998 implică răspunderea civilă a Statului. Răspunderea delictuală a agentului constatator față de reclamanta Soldatchina Tatiana ar fi viabilă, în condițiile legislației naționale, doar în situația în care agentul constatator ar fi comis o faptă delictuală față de Soldatchina Tatiana. Asemenea fapte, și cu atât mai mult probe, nu au fost prezentate de către apelanți.

Cu referire la faptul că Soldatchina Tatiana nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de poliție, nefiind temei de a genera obligațiunea statului la repararea acestuia, dat fiind că acest argument poartă un caracter declarativ şi formal, fiind contrar prevederilor art.2007 alin.(1) lit.a) și art.2037 din Codul civil, și Legii nr.1545 din 25 februarie 1998.

La fel, Completul de judecată remarcă faptul că, apelurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de fond, primind o apreciere corespunzătoare.

În lumina celor expuse, Completul de judecată va admite apelurile declarate și va modifica hotărârea instanței de fond, prin micșorarea cuantumului despăgubirilor prejudiciului moral adjudecate de la suma 1.000 lei la suma 300 lei.

În baza celor expuse, potrivit prevederilor art.386-389 Cod de procedură civilă, Completul de judecată –

D E C I D E:

Se admit apelurile declarate de pârâtul Inspectoratul General al Poliției și de intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024, prin micșorarea sumei adjudecată reclamantei Soldatchina Tatiana cu titlu de prejudiciu moral, de la 1.000 lei la 300 /trei sute/ lei.

În rest hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2024 se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele completul Vitalie Movilă

Judecătorii Serghei Pilipenco

Evgheni Bancov